

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2018-04-13
1 (34)
Dnr 2017:00251

Redovisning av uppdrag om utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen

Härmed redovisas uppdraget att utvärdera de nationella skolutvecklingsprogrammen givet i regeringsuppdrag *Uppdrag till Statens skolverk om nationella skolutvecklingsprogram, U2015/03844/S*. En utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen avseende 2016 och 2017 ska lämnas senast den 13 april 2018 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Inom ramen för utvärderingen ska även en utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom IT-området avseende 2016 och 2017 ingå.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	3
Resultat från utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen	3
Resultat från utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering	5
Skolverkets kommentarer	7
BAKGRUND	10
UPPDRAGET	11
Avgränsningar	11
RESULTAT	15
Utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen.....	15
Utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering	26
BILAGOR	34

Sammanfattande slutsatser

Skolverket fick den 9 juli 2015 i uppdrag av regeringen att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor. I uppdraget ingår att utvärdera de nationella skolutvecklingsprogrammen avseende åren 2016 och 2017. Inom ramen för utvärderingen ska även en utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom IT-området ingå. Fokus för denna del är på kompetensutvecklingsinsatserna inom skolutvecklingsprogrammet Digitalisering. Skolverket har anlitat Statistiska centralbyrån, SCB, för att genomföra en nationell urvalsundersökning genom en enkät. Skolverket har därutöver anlitat Ramböll Management AB för att genomföra två kvalitativa intervjuundersökningar genom fallstudier. Undersökningarna har genomförts under hösten 2017. Redovisningen består av två delar där den ena belyser resultatet från utvärderingen av de nationella skolutvecklingsprogrammen och den andra utvärderingen av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering. I det följande sammanfattas resultaten från dessa, därefter kommenterar Skolverket resultaten.

Resultat från utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen

Drygt hälften känner till de nationella skolutvecklingsprogrammen

Vid tidpunkten för genomförandet av utvärderingen, hösten 2017, kände drygt hälften av alla respondenter till de nationella skolutvecklingsprogrammen. Skillnaderna mellan yrkeskategorierna är stora då 78 procent av rektorerna känner till de nationella skolutvecklingsprogrammen. Motsvarande andelar bland lärare samt annan pedagogisk personal är 53 respektive 44 procent.

Det är något vanligare att anställda inom grundskolan känner till de nationella skolutvecklingsprogrammen jämfört med anställda inom gymnasieskolan, 55 respektive 47 procent. Däremot skiljer sig inte kännedomen mellan anställda hos kommunala respektive enskilda huvudmän. Lärare och annan pedagogisk personal har framförallt fått kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen via sin huvudman och/eller kollegor, 67 respektive 80 procent. En majoritet av rektorerna, 76 procent, har istället fått detta via Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

I intervjuundersökningen framkommer att rektorerna har begränsad kännedom om programnivån och att Skolverket har organiserat sina skolutvecklingsinsatser i åtta olika program. De huvudmän som har kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen uppfattar i sin tur programnivån främst som ett sätt för Skolverket att organisera insatserna.

Det finns en varierande kännedom om de olika skolutvecklingsinsatser som vid tidpunkten för enkätundersökningen ingick i de nationella skolutvecklingsprogrammen. En majoritet känner sedan tidigare till de statsbidragsfinansierade insatserna *Läslyftet*, *Matematiklyftet* och *Läraryftet*. Många känner också till *Bedömning och betygssättning*, *Rektorsprogrammet* och *Undervisning och lärande med digitala verktyg*.

Deltagandet utgår oftast från ett kartlagt behov

Deltagandet i Skolverkets skolutvecklingsinsatser utgår ofta från ett kartlagt behov av kompetensutveckling på skolan. Mellan 60 och 83 procent av rektorerna uppger att deras deltagande, för de vanligaste insatserna att delta i, i mycket stor eller ganska stor utsträckning baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Likaså uppger en majoritet av lärarna att deras deltagande i mycket stor eller ganska stor utsträckning baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling.

Det är vanligast att rektor beslutar om deltagande

Det är vanligast att initiativ och beslut om deltagandet i de vanligaste insatserna kommer från rektor, 41 procent av lärare och annan pedagogisk personal anger detta. Bland rektorerna anger 67 procent att de själva tagit initiativ till de insatser som de själva deltar i. Intervjuundersökningen som även fångar huvudmannaperspektivet, visar att när huvudmännen beslutar om deltagande i skolutvecklingsinsatser tycks det framförallt gälla insatser som antingen initierats av huvudmannen eller är gemensamma för flera skolor.

Behov av kompetensutveckling inom digitalisering framöver

Deltagandet, totalt sett, är störst i de insatser som flest känner till. I vilken utsträckning de olika yrkeskategorierna deltagit i insatserna varierar. Den insats flest rektorer och lärare har deltagit i är *Läslyftet*. Det är också en av de vanligaste insatserna för annan pedagogisk personal att delta i. Den skolutvecklingsinsats som flest känner till att de kommer att delta i framöver är *Undervisning och lärande med digitala verktyg*.

De organisatoriska förutsättningarna tycks saknas för rektorerna

Huvudmännen i intervjuundersökningen beskriver att de ansvarar för att ge förutsättningar för skolutveckling, exempelvis genom att stödja rektorerna i att göra relevanta val av insatser. Rektorerna beskriver att de i flera fall ansvarar för att prioritera mellan insatser och skapa förutsättningar för deltagandet. De organisatoriska förutsättningarna, i form av tid och resurser, som rektorerna behöver för att delta i insatserna tycks dock saknas i stor utsträckning. Det handlar bland annat om insatserna som specifikt riktar sig till rektorerna, *Rektorsprogrammet* och *Fortbildning för rektorer*. Lärarna ger en något mer positiv bild av de förutsättningar som ges av rektorerna framförallt för de två insatser som flest deltagit i, *Läslyftet* och *Matematiklyftet*.

Insatserna anses bidra till att utveckla verksamheten

För de vanligaste insatserna att delta i anser mer än hälften av lärarna att insatserna, i stor utsträckning, bidragit till att utveckla deras undervisning. I vilken utsträckning deltagandet i skolutvecklingsinsatserna har bidragit till ett ökat självförtroende i yrkesrollen och ökat engagemang för arbetet skiljer sig åt mellan de olika insatserna. *Rektorsprogrammet* och *Fortbildning för rektorer* är de insatser som flest rektorer anger har bidragit till detta och för lärarna är det *Läraryftet* och *Matematiklyftet*.

En majoritet av rektorerna och lärarna anger att deltagandet, i de vanligaste insatserna att delta i, har bidragit till ökade lärdomar och insikter. Likaså att de har diskuterat lärdomar och insikter från deltagandet med sina kollegor.

Resultat från utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering

Utvärderingen av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering omfattar två av insatserna inom programmet, *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Leda digitalisering*. Här sammanfattas resultatet för respektive insats.

Undervisning och lärande med digitala verktyg

Annan pedagogisk personal har deltagit i störst utsträckning

Hur väl målgrupperna känner till insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg* varierar. Kännedomen om insatsen är något högre bland rektorer jämfört med lärare och annan pedagogisk personal. Även deltagandet varierar. Annan pedagogisk personal har deltagit i störst utsträckning. Det är vanligt att deltagandet i insatsen baseras på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Av Skolverkets skolutvecklingsinsatser är *Undervisning och lärande med digitala verktyg* den skolutvecklingsinsats som flest känner till att de kommer att delta i framöver. Omkring tre av tio rektorer och lärare uppger att de kommer att delta i insatsen framöver.

Insatsen kom sent i relation till läroplansförändringarna

Tidshorizonten mellan det att modulerna blivit tillgängliga och när läroplansförändringarna börjar gälla, den 1 juli 2018, beskrivs av de intervjuade som kort. Att Skolverkets insats kom först i slutet av 2016 och kompletterades under 2017 tycks ha försämrat skolornas förutsättningar att planera ett deltagande i insatsen i tillräckligt god tid inför att läroplansförändringarna träder i kraft.

Tidsmässiga förutsättningar tycks ha saknats under deltagandet

Drygt hälften av lärarna anger att de i stor utsträckning tycker att rektorn har skapat organisatoriska förutsättningar, i form av tid och resurser, för genomförande av insatsen. De intervjuade beskriver att rektorerna har varit aktiva inledningsvis, exempelvis genom att planera genomförandet och utse handledare. Under deltagandet tycks däremot lärarna och annan pedagogisk personal inte ha fått de tidsmässiga förutsättningar från rektorn som krävs för att delta i insatsen. Det har därför uppstått svårigheter i att genomföra modulernas delar på det sätt som Skolverket rekommenderar.

Handledarfunktionen beskrivs som ett viktigt inslag

I intervjuerna beskriver deltagarna att modulerna som helhet har en hög relevans för att utveckla lärare och annan pedagogisk personals generella digitala kompetens. Handledarfunktionen tycks vara ett viktigt inslag i genomförandet av modulerna. Vikten av att insatserna är flexibla lyfts också fram så att skolor kan ta del av de moduler och delar som bedöms som mest relevanta för dem. Arbetsformen, kollegialt lärande, har varit uppskattad - framförallt för att arbetssättet känns igen från insatser de tidigare deltagit i från Skolverket. Vidare har igenkänningen bidragit till

en känsla av minskad stress och oro i och med att deltagarna vet vad som förväntas.

Insatsen har bidragit till ökade lärdomar och insikter

Över hälften av lärarna upplever att insatsen bidragit till ökade lärdomar och insikter och att de har diskuterat lärdomar och insikter med sina kollegor. Likaså att den har bidragit till att utveckla deras undervisning. Hälften av lärarna anser också att insatsen har bidragit till att öka deras förmåga att anpassa undervisningen för elever med olika förutsättningar.

Osäkerhet om förväntningarna inför läroplansförändringarna

De intervjuade uttrycker att de saknar strategier för hur de fortsatt ska utveckla sin digitala kompetens och kunskap i att använda digitala verktyg i undervisningen för att möta läroplansförändringarna. Deltagarna beskriver att de idag har svårt att uppskatta sin egen förmåga i relation till läroplansförändringarna. Även om lärare och annan pedagogisk personal deltagit i insatsen upplever de att det är svårt att veta hur användbara de nya kunskaperna är i relation till läroplansförändringarna.

Leda digitalisering

Fyra av tio rektorer känner till att de ska delta i insatsen framöver

Det finns en stor kännedom om insatsen *Leda digitalisering* hos den målgrupp som insatsen i huvudsak riktar sig till. Sex av tio av rektorerna känner till insatsen och drygt två av tio har deltagit i den. Av Skolverkets skolutvecklingsinsatser är också *Leda digitalisering* en av de insatser som målgruppen anger att de kommer att delta i framöver. Fyra av tio av rektorerna känner till att de ska delta i insatsen framöver. Även om lärarna inte är en utpekad målgrupp för insatsen känner några till att de ska delta.

Deltagandet utgår oftast från ett kartlagt behov

En majoritet av rektorerna anger att deltagandet i insatsen baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling på skolan. Vidare anger en majoritet att huvudmannen, i de fall huvudmannen tagit beslut om deltagande, har motiverat varför de ska delta i insatsen. Knappt fem av tio av rektorerna anger att de tycker att huvudmannen har skapat organisatoriska förutsättningar för genomförande av insatsen.

Insatsen bidrar till ökade lärdomar och insikter

Drygt hälften av rektorerna anger att insatsen har bidragit till ökade lärdomar och insikter inom det område som insatsen avser. Lika många uppger att de har diskuterat lärdomar och insikter som insatsen har givit dem med sina kollegor.

Skolverkets kommentarer

Skolverkets långsiktiga arbete med att utveckla de nationella skolutvecklingsprogrammen

Skolverket bedriver ett långsiktigt arbete med att utveckla de nationella skolutvecklingsprogrammen så att de på ett än mer effektivt sätt skapar förutsättningar och stöd för ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete på huvudmanna- och skolenhetsnivå.

Skolverket arbetar med de nationella skolutvecklingsprogrammen på tre olika sätt. Den första aspekten innebär att själva regeringsuppdraget är vägledande när det gäller de innehållsliga områden som Skolverket erbjuder stöd inom. Den andra aspekten handlar om hur Skolverkets utbud av skolutvecklingsinsatser ska göras tillgängligt för våra målgrupper. Den tredje aspekten handlar om myndighetens interna arbetsprocess med skolutveckling, dvs sådana insatser som erbjuds en bredare målgrupp.

Ett viktigt verktyg för att långsiktigt utveckla de nationella skolutvecklingsprogrammen är genom att utvärdera på övergripande- såväl som på insatsnivå. Nedan lyfts ett antal utvecklingsområden som Skolverket behöver arbeta vidare med i det fortsatta arbetet med de nationella skolutvecklingsprogrammen. Dessa har identifierats både genom denna utvärdering och genom Skolverkets långsiktiga utvecklingsarbete.

Syftet med programnivån behöver förtydligas

Idag samordnar Skolverket alla sina insatser, med några undantag, i de nationella skolutvecklingsprogrammen (alltså inte bara de som har utformats som en direkt följd av uppdraget om de nationella skolutvecklingsprogrammen).¹ Ett visst program har flera övergripande mål och omhändertar flera olika nationella skolutvecklingsbehov. Antalet mål och behov varierar också mellan programmen. En skolutvecklingsinsats kan idag sträva mot mål i ett eller flera program. Därtill är målen generellt formulerade. Denna konstruktion syftar till att underlätta för målgrupperna att se hela skolans uppdrag som sammanhängande. Samtidigt begränsar konstruktionen möjligheten att följa upp och utvärdera vilket mervärde ett visst program har, jämfört med de enskilda insatserna i programmet.

I utvärderingen framkommer att programnivån, i den mån den är känd, främst uppfattas av målgrupperna som ett sätt för Skolverket att organisera insatserna. Denna uppfattning om programmets syfte är inte oväntad eftersom Skolverket framförallt har informerat om insatserna, men i begränsad omfattning om själva programmen (då främst via huvudkanalen, skolverket.se). I en tidigare delredovisning till regeringen lyfter dock myndigheten fram att det ska vara: "...tydligt för lärare, rektorer, huvudmän och annan personal hur programmen berikar skolan och i förlängningen eleverna".² Här finns med andra ord en diskrepans mellan avsikt och genomförda aktiviteter.

¹ Delredovisning av uppdrag om nationella skolutvecklingsprogram, 15 december 2016 (2015:899).

² Redovisning till regeringen 14 oktober 2015, Skolverkets dnr 2015:899.

Skolverket behöver därför i den fortsatta utvecklingen av de nationella skolutvecklingsprogrammen, tydliggöra om programmen främst ska fungera som ett sätt att organisera och presentera Skolverkets insatser, eller om programnivån framöver kan utvecklas till något mer än vad det är idag, i syfte att stödja målgrupperna att på ett bättre sätt prioritera i det breda utbudet av insatser.

Skolverket behöver i så fall vara tydligare med den externa kommunikationen i detta avseende. Som ett led i detta behöver då Skolverket stämma av relevansen i indelningen och benämningen av programmen med målgrupperna, vilket också ligger i linje med den nya formuleringen i 7§ Skolverkets instruktion om att Skolverket i nära samarbete med huvudmännen ska stödja dem i deras verksamhet samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse.

Skolverket behöver se över hur väl insatserna stödjer målen i det program de ingår i

Antalet insatser som ingår i de nationella skolutvecklingsprogrammen har vuxit under det senaste året, från ett trettiotal till drygt femtio. Huvudskälet för detta är att Skolverket på ett mer systematiskt sätt än tidigare har inventerat det samlade stöd för skolutveckling som myndigheten erbjuder och lagt in dem i de nationella skolutvecklingsprogrammen. Ytterligare cirka femton insatser utvecklas och kommer att tillgängliggöras under 2018 eller 2019.

Skolverket behöver mot bakgrund av att de nationella skolutvecklingsprogrammen befinner sig i ständig förändring, och att utbudet nästan fördubblats under det senaste året samlat se över utbudet av skolutvecklingsinsatser i relation till programmens mål. Denna översyn behöver fokusera dels på vilka insatser som är lämpliga att erbjuda för att på bästa sätt stödja målgrupperna, dels på hur väl de befintliga insatserna stödjer målen i de program som de ingår i. På så sätt kan överlappande och konkurrerande insatser synliggöras samt utvecklingsområden identifieras.

Skolverket behöver bättre förmedla hur målgrupperna kan prioritera i utbudet av insatser

Ett stort utbud av insatser kan å ena sidan öka möjligheterna för målgrupperna att tillgodose lokala kompetensutvecklingsbehov, men ställer å andra sidan högre krav på målgrupperna att känna till och bedöma värdet av insatserna för att kunna prioritera. Skolverket behöver därför utveckla och förbättra stödet till målgrupperna kring hur de på bästa sätt kan välja insatser i det utbud som finns.

Skolverket behöver bättre ta hänsyn till att målgruppernas tid är begränsad

Utvärderingen bekräftar Skolverkets bild av att rektorer, lärare och annan pedagogisk personal uppfattar att de organisatoriska förutsättningarna för att delta i Skolverkets skolutvecklingsinsatser, i form av tid och resurser, ofta saknas. Den tid som idag läggs på deltagande i skolutvecklingsinsatser tas ofta från andra viktiga delar av arbetet, såsom gemensam och egen planeringstid, andra mötestider samt fritid.

Skolverket behöver därför bättre ta hänsyn till målgruppernas tidsmässiga förutsättningar vid utformandet av insatser.

Skolverket behöver säkerställa att målgrupperna ges god framförhållning

Utvärderingen visar att målgrupperna behöver god framförhållning för att planera deltagandet i skolutvecklingsinsatser. För många av insatserna är planeringshorisonten minst ett läsår. När det exempelvis gäller läroplansförändringar som kräver kompetensutveckling behöver insatserna göras tillgängliga av Skolverket i så pass god tid att målgrupperna är redo inför att förändringarna träder i kraft.

Skolverket behöver därför bättre säkerställa att målgrupperna ges god framförhållning att planera deltagande i insatser. För att detta ska bli möjligt krävs i sin tur en löpande dialog mellan Skolverket och regeringen vid till exempel förordnings- eller läroplansförändringar så att Skolverket ges möjlighet att utforma stöd och kompetensutvecklingsinsatser på bästa sätt. Skolverket behöver också fortsätta arbetet med att säkerställa att insatserna är forskningsbaserade och att de vilar på den värdegrund som beskrivs i styrdokumentet samt integrerar perspektiven jämställdhet, barnets bästa, funktionshinder och nationella minoriteter samt perspektivet mänskliga rättigheter.

Insatserna behöver i vissa fall göras mer flexibla

I utvärderingen framkommer önskemål om ökad flexibilitet i insatserna, så att målgrupperna kan ta del av det innehåll som bedöms som mest relevant för dem. Även önskemål att Skolverket erbjuder ett stödmaterial i slutet av deltagandet som ger goda möjligheter att arbeta vidare med insatsernas innehåll på längre sikt, när Skolverkets insats har avslutats, framkommer.

Skolverket behöver överväga ökad flexibilitet vid genomförandet av insatserna där så är relevant. Vissa insatser, exempelvis statsbidragsfinansierade insatser, ska genomföras i en viss takt och under en viss tidsperiod. Andra insatser är mer flexibla och kan genomföras i den takt som passar deltagarna. För att underlätta för målgrupperna att delta i insatserna bör Skolverket överväga att öka flexibiliteten vad gäller när i tiden deltagandet sker och i vilken takt.

Skolverket behöver säkerställa att god kvalitet upprätthålls i insatserna

Som framgår av utvärderingen uppfattar målgrupperna att när Skolverket står bakom en insats utgör det en garanti för att innehållet är genomarbetat och håller hög kvalitet. I ljuset av ett växande utbud av skolutvecklingsinsatser kommer Skolverket fortsatt säkerställa att stödet till målgrupperna håller hög kvalitet och att insatserna tar sin utgångspunkt i skolans styrdokument samt vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Bakgrund

Skolverket fick den 9 juli 2015 i uppdrag av regeringen att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor.³ Insatserna ska ha fokus på grund- och gymnasieskolan samt motsvarande skolformer⁴ och bestå av olika kompetensutvecklings- och stödinsatser inom områden där det finns ett dokumenterat nationellt utvecklingsbehov. Den 22 december 2016 beslutade regeringen om tilläggsuppdrag om nationella skolutvecklingsprogram till att även omfatta förskolan.⁵

Ett program inom de nationella skolutvecklingsprogrammen är ett nationellt prioriterat utvecklingsområde som Skolverket erbjuder skolutveckling inom. Programmen ska ge en heltäckande karta över de områden som Skolverket erbjuder skolutvecklingsinsatser inom. Ett program kan ha flera övergripande mål samt omhänderta flera olika nationella skolutvecklingsbehov. Insatserna kopplas samman med de övergripande målen för programmen. En insats kan sträva mot mål i ett eller flera program. En insats är stöd från Skolverket till huvudmän, skolor och förskolor som syftar till att stärka deras förutsättningar att förbättra utbildningen och den pedagogiska utvecklingen. Skolverket har arbetat med att samordna och förtydliga sin kommunikation av de olika insatserna.

Skolverket arbetar på olika sätt med de nationella skolutvecklingsprogrammen:

- som ett regeringsuppdrag,
- som Skolverkets utbud av skolutvecklingsinsatser,
- som en process för Skolverkets systematiska arbete med skolutveckling.

Mot bakgrund av regeringsuppdraget har Skolverket utvecklat åtta nationella skolutvecklingsprogram. Dessa program är följande:

- Bedömning och betyg
- Digitalisering
- Elevhälsa och barns omsorg
- Kunskaper och värden
- Nyanlända och flerspråkliga barns och elevers lärande
- Skola och arbetsliv samt vidare studier
- Styrning och ledning
- Systematiskt kvalitetsarbete

Programmen består av ett antal insatser.⁶ För en förteckning över de skolutvecklingsinsatser som ingick i programmen under utvärderingens mätperiod se Tabell 1.

---

³ Uppdrag till Statens skolverk om nationella skolutvecklingsprogram, U2015/03844/S.

⁴ Med motsvarande skolformer avses grundsärskola, specialskola, sameskola och gymnasiesärskola.

⁵ Tilläggsuppdrag till Statens skolverk om nationella skolutvecklingsprogram, U2016/05732/S.

⁶ I april 2018, vid tidpunkten för rapportering, har Skolverket drygt 50 skolutvecklingsinsatser på plats och ytterligare 15 skolutvecklingsinsatser som planeras och utvecklas.

Uppdraget

I regeringsuppdraget finns krav på uppföljning och utvärdering. Skolverket ska enligt uppdraget redovisa en uppföljning av hur arbetet med de nationella skolutvecklingsprogrammen fortlöper i sin helhet. Redovisningen ska innehålla en uppföljning avseende vilka skolutvecklingsprogram som har erbjudits samt hur många och vilka yrkeskategorier som har tagit del av programmen. Hittills (mars 2018) har 4 delredovisningar lämnats till Regeringskansliet.⁷ Skolverket ska även årligen i årsredovisningen redovisa hur arbetet med de nationella skolutvecklingsprogrammen fortlöper.

Utöver detta ska en utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen avseende 2016 och 2017 lämnas senast den 13 april 2018 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Inom ramen för utvärderingen ska även en utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom IT-området avseende 2016 och 2017 ingå. Fokus för denna del är på kompetensutvecklingsinsatserna inom skolutvecklingsprogrammet Digitalisering.

För vissa insatser inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen ställs särskilda krav på fördjupade utvärderingar, exempelvis *Läshytet* och *Specialpedagogik för lärande*. Dessa utvärderingar genomförs utöver denna utvärdering.

Skolverket har anlitat Statistiska centralbyrån (SCB) för att genomföra en nationell urvalsundersökning genom en enkät. Skolverket har därutöver anlitat Ramböll Management AB för att genomföra kvalitativa intervjuundersökningar i form av fallstudier. Sammantaget svarar dessa undersökningar på de två delarna i uppdraget, dels att utvärdera de nationella skolutvecklingsprogrammen på en övergripande nivå, dels att utvärdera kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering. Undersökningarna har genomförts under hösten 2017.

Avgränsningar

Ett program kan ha flera övergripande mål samt omhändertä flera olika nationella skolutvecklingsbehov. Antal mål och behov kan variera mellan programmen. Insatserna kopplas samman med de övergripande målen för programmen. En insats kan sträva mot mål i ett eller flera program. Skolverket har arbetat med att samordna och förtydliga sin kommunikation av de olika insatserna. Mot bakgrund av detta samt att insatserna inom respektive program har olika innehåll, form och riktar sig till olika målgrupper fokuserar utvärderingen på att fånga målgruppernas uppfattning om insatserna istället för programmen som helhet. Detta framgår vidare av delredovisningen som lämnades till regeringen den 15 december 2016.⁸

Enkät- och intervjuundersökningarna riktar sig till följande målgrupper:

---

⁷ De fyra delredovisningarna lämnades till Regeringskansliet 14 oktober 2015, 14 december 2015, 4 februari 2016 och 15 december 2016.

⁸ "Under 2017 avser myndigheten att med ett urval ge en nationell bild av hur stor del av målgrupperna som tagit del av insatserna inom programmen..." (2015:899).

- Enkätundersökningen riktar sig till rektorer/skolledare, lärare samt annan pedagogisk personal som består av studie- och yrkesvägledare, studiehandledare, fritidspedagoger samt bibliotekarier. Fortsättningsvis benämns den senare gruppen som annan pedagogisk personal och rektorer/skolledare benämns som rektorer. Enkäten omfattar grund- och gymnasieskolan samt motsvarande skolformer.
- Intervjuundersökningen som avser de nationella skolutvecklingsprogrammen på en övergripande nivå riktar sig till företrädare för huvudmän (ansvarig handläggare/chef i kommunal utbildningsförvaltning alternativt VD/styrelseledamot eller också chef med kvalitetsutvecklingsansvar hos en enskild huvudman) och rektor och/eller biträdande rektor. Intervjuundersökningen omfattar grund- och gymnasieskolan.
- Intervjuundersökningen som avser insatsen Undervisning och lärande med digitala verktyg riktar sig till företrädare för huvudman, rektor och/eller biträdande rektor, lärare från skolan som deltagit i insatsen samt annan pedagogisk personal, exempelvis förstelärare eller lärare inom information och kommunikationsteknologi (IKT-pedagog) som har haft en särskild roll i genomförandet av insatsen, skolbibliotekarier eller personal i fritidshem. Intervjuundersökningen omfattar grund- och gymnasieskolan.

Vad avser uppdraget att utvärdera kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering avgränsas detta till att omfatta insatserna *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Leda digitalisering* inom det nationella skolutvecklingsprogrammet Digitalisering. I följande stycke ges en närmare beskrivning av de undersökningar som har genomförts.

Om undersökningarna

Syftet med enkätundersökningen har varit att skapa en nationell bild av ett antal målgruppers kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen, deltagande i insatser och uppfattning om dessa. Syftet med intervjuundersökningarna var att få en fördjupad förståelse om målgruppernas uppfattning om de nationella skolutvecklingsprogrammen och insatserna.

Vad gäller utvärderingen av insatserna inom programmet Digitalisering var det vid tidpunkten för planeringen av utvärderingen osäkert hur många av de olika yrkeskategorierna som skulle ha tagit del av insatserna med tanke på att utvärderingens mätperiod omfattar åren 2016–2017. Den första insatsen inom programmet som var relevant att utvärdera fanns tillgänglig först från slutet av år 2016. Det var därmed osäkert i vilken utsträckning det var möjligt att genom SCBs nationella urvalsundersökning nå just de som har deltagit/deltar i dessa insatser. Därför fokuserade utvärderingen inledningsvis på den insats, *Undervisning och lärande med digitala verktyg*, som tillgängliggjordes först inom programmet. För att säkerställa uppdragets genomförande beslutades därför att insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg*, skulle utvärderas med hjälp av en intervjuundersökning. Enkätresultaten visar emellertid att de olika yrkeskategorierna i viss utsträckning har deltagit i insatserna inom

programmet Digitalisering. Svartsandelarna i enkätundersökningen är tillräckligt stora för att presentera resultaten för insatserna *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Leda digitalisering*. För insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg* baseras därmed resultatet både på enkät- och intervjuundersökningarna medan *Leda digitalisering* enbart baseras på resultatet från enkätundersökningen.

Enkätundersökningen

Enheten för demokratistatistik vid Statistiska centralbyrån, SCB, har genomfört enkätundersökningen utifrån ett nationellt urval. Syftet med undersökningen var att skapa en nationell bild av ett antal yrkeskategoriers kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen, deltagande i samt uppfattning om dess insatser. Vid tidpunkten för genomförandet av enkätundersökningen uppgick antalet aktuella skolutvecklingsinsatser inom de nationella skolutvecklingsprogrammen till 33 stycken. Urvalet gjordes som ett stratifierat obundet slumpmässigt urval och bestod av 8218 individer fördelade på 3301 lärare, 2166 rektorer och 2751 annan pedagogisk personal.⁹ Svartsfrekvensen för rektorer och lärare är 48,5 respektive 48,1 procent. För gruppen annan pedagogisk personal är svartsfrekvensen lägre, 32,1 procent. Resultaten från enkätundersökningen avser en skattad population, alltså inte endast de svarande.

Undersökningen bestod av två enkäter, en till rektorer och en till lärare och annan pedagogisk personal. Innehållet i enkäterna var till stor del detsamma men vissa frågor ställdes enbart till rektorer och vice versa. Samtliga yrkeskategorier har fått besvara frågor om deras eget deltagande i skolutvecklingsinsatserna. Det innebär att rektorer inte har besvarat frågor om deras skolenheters deltagande i insatserna. Detta berörs delvis i intervjuundersökningarna. Enkätundersökningen presenteras i en separat rapport, se bilaga 1.

Intervjuundersökningarna

Som ett komplement till enkätundersökningen har Ramböll Management AB genomfört två kvalitativa intervjuundersökningar:

- **Intervjuundersökning av målgruppernas uppfattning om de nationella skolutvecklingsprogrammen:**

Intervjuundersökningen syftar till att studera huvudmäns och rektorers deltagande i och uppfattning om de nationella skolutvecklingsprogrammen och skolutvecklingsinsatserna på en övergripande nivå. Undersökningen har genomförts genom fallstudier i tolv huvudmannorganisationer. Varje fallstudie motsvarar en huvudmannorganisation. I varje fallstudie har minst en representant från huvudmannen och en rektor och/eller biträdande rektor intervjuats. Totalt har 43 personer intervjuats. Syftet med fallstudierna har varit att få fördjupad förståelse kring huvudmäns och rektorers kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen, deltagande i samt uppfattning om dess insatser. Även förutsättningar för att delta i insatserna berörs i undersökningen.

---

⁹ För mer information om urvalsförfarande se bilaga 1 och 2.

- **Intervjuundersökning av målgruppernas uppfattning om insatsen**

- ***Undervisning och lärande med digitala verktyg:***

Intervjuundersökningen syftar till att studera insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. Målgruppen för intervjuundersökningen är huvudmän, rektorer/skolledare, lärare, skolbibliotekarier och annan pedagogisk personal. Undersökningen har genomförts genom fallstudier i sju skolor, varav fem skolor som deltagit i insatsen och två skolor som inte deltagit. Syftet med undersökningen har varit att få en fördjupad förståelse kring förutsättningarna för deltagande i insatsen, hur målgruppen uppfattar insatsen och hur deltagandet i insatsen fungerat. I de två skolor som inte deltagit i insatsen har syftet varit att få en fördjupad bild av varför de valt att avstå från att delta i insatsen. Undersökningen baseras på intervjuer med 42 personer.

Intervjuundersökningarna presenteras i två separata rapporter, se bilaga 5 och 6.

Resultat

I det följande presenteras resultatet från enkät- och intervjuundersökningarna. Inledningsvis presenteras resultatet från undersökningen av de nationella skolutvecklingsprogrammen. Därefter följer resultatet från undersökningarna om insatserna *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Leda digitalisering*. När resultatet från enkätundersökningen presenteras så hänvisas det till enkätundersökningen. När resultatet från intervjuerna i fallstudierna presenteras så hänvisas det till intervjuundersökningen.

Utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen

I denna del presenteras resultatet från undersökningen av de nationella skolutvecklingsprogrammen. Varje avsnitt inleds med en kort sammanfattning av resultatet. Resultatet från enkät- och intervjuundersökningarna presenteras samlat där så är möjligt för att på så sätt sammanföra resultatet till en helhet. De skolutvecklingsinsatser som ingår i de nationella skolutvecklingsprogrammen har olika innehåll och form och riktar sig till olika målgrupper. Vissa insatser är exempelvis ämnesspecifika och riktar sig till en viss yrkeskategori medan andra är mer generella. Det finns också skillnader mellan insatserna vad gäller antalet som har möjlighet att delta, exempelvis har vissa insatser begränsningar i antalet deltagare. Detta återspeglas i resultatet från enkätundersökningen om kännedomen och deltagandet i de olika insatserna.

Kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen och skolutvecklingsinsatserna

Kännedomen om de nationella skolutvecklingsprogrammen varierar mellan de olika målgrupperna. Huvudmännen tycks ha en större kännedom än rektorerna. Vidare har rektorerna i större utsträckning än lärare och annan pedagogisk personal, kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen.

I enkät- och intervjuundersökningarna ställdes frågan om respondenterna kände till de nationella skolutvecklingsprogrammen och skolutvecklingsinsatserna innan de fick information i samband med undersökningarna. De intervjuade rektorerna har begränsad kännedom om programnivån och att Skolverket har organiserat sina skolutvecklingsinsatser i åtta olika program. De huvudmän som har kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen uppfattar programnivån främst som ett sätt för Skolverket att organisera insatserna. Deras förhoppning är att de nationella skolutvecklingsprogrammen ska bidra till att ge en överblick över de skolutvecklingsinsatser som erbjuds.

Av enkätundersökningen framgår att det nästan är lika vanligt att känna till de nationella skolutvecklingsprogrammen sedan tidigare som att inte göra det. Något fler, 53 procent, har på förhand haft kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen. Sett till yrkeskategori är skillnaderna stora då 78 procent av rektorerna känt till de nationella skolutvecklingsprogrammen före undersökningen. Motsvarande andelar bland lärare samt annan pedagogisk personal är 53 respektive 44 procent.

Enkätsvaren visar även att det är något vanligare att anställda inom grundskolan känner till de nationella skolutvecklingsprogrammen jämfört med anställda inom gymnasieskolan, 55 respektive 47 procent. Däremot skiljer sig inte kännedomen mellan anställda hos kommunala respektive enskilda huvudmän. Lärare och annan pedagogisk personal har framförallt fått kännedom om de nationella skolutvecklingsprogrammen via sin huvudman och/eller kollegor, 67 respektive 80 procent. En majoritet av rektorerna, 76 procent, har istället fått detta via Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

Respondenterna i enkätundersökningen fick även svara på vilka av insatserna inom de nationella skolutvecklingsprogrammen de kände till innan de fick informationen i samband med enkäten. I Tabell 1 listas samtliga 33 skolutvecklingsinsatser som vid tidpunkten för enkätundersökningen ingick i de nationella skolutvecklingsprogrammen. I tabellen rangordnas insatserna efter andelen som uppger sig känna till dessa före undersökningen. Enkätundersökningen visar att det finns varierande kännedom om insatserna.

Som framgår av tabellen känner flest sedan tidigare till insatserna *Läslyftet*, *Matematiklyftet*, *Läraryftet*, *Bedömning och betygsättning*, *Rektorsprogrammet* samt *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. Mellan 87 och 46 procent hade kännedom om dessa insatser.

Tabell 1 Skolutvecklingsinsatser, som enkätundersökningen omfattar, efter andel som kände till dem före undersökningen.

Skolutvecklingsinsats	Andel
Läslyftet	87%
Matematiklyftet	81%
Läraryftet	80%
Bedömning och betygsättning, webbkurs	57%
Rektorsprogrammet	46%
Undervisning och lärande med digitala verktyg	46%
Stöd för kartläggning av nyanlända elevers kunskaper	34%
Kolla källan	32%
Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS)	28%
Stöd för bedömning i SV/SVA	25%
Specialpedagogik för lärande	25%
Främja likabehandling	23%
Entreprenörskap i skolan	20%
Delaktighet och inflytande i undervisningen	19%
BRUK	18%
Fortbildning för rektorer	18%
NT-satsningen	18%
Utveckla undervisningen för nyanlända elever	16%
Hälsofrämjande skolutveckling	16%
APL-handledarutbildning	13%
Kunskapshöjande insatser om främlingsfientlighet och intolerans	10%
Leda digitalisering	8%
Kompetensutveckling i SVA (det globala klassrummet)	8%
Tema modersmål	7%
Lärlingscentrum	5%

Utveckla vägledningen för nyanlända elever	5%
APL-utvecklarutbildning	5%
Förebygg avhopp från gymnasiet	4%
Utbildningspaketet Skola arbetsliv	4%
Nationella APL-utvecklare	3%
Uppdragsutbildningar inom studie- och yrkesvägledning	2%
Stöd till samordnare	2%
Utbildning för nationella minoriteter	1%

Enligt intervjuundersökningen tycks rektorernas kännedom om insatserna vara kopplat till vilka insatser som har genomförts i skolorna eller som de personligen medverkat i. Huvudmännen verkar framförallt ha kännedom om de insatser som flera av huvudmannens skolor deltagit i samt de som kräver huvudmannens involvering, exempelvis de som är statsbidragsfinansierade.

Deltagande i skolutvecklingsinsatserna inom de nationella skolutvecklingsprogrammen

Vilka insatser som de olika yrkeskategorierna deltagit i varierar. Flest har deltagit i *Läsflyftet*, *Matematikflyftet*, *Bedömning och betygsättning*, *Undervisning och lärande med digitala verktyg* samt *Läraryftet*. Rangordningen utifrån deltagande i insatserna skiljer sig åt mellan de olika yrkeskategorierna, framförallt för annan pedagogisk personal.

I enkätundersökningen ställdes frågan om vilka insatser som respondenterna har deltagit i sedan den 1 januari 2016. Totalt har 73 procent deltagit i minst en av skolutvecklingsinsatserna inom de nationella skolutvecklingsprogrammen. I tabell 2, 3 och 4 listas de insatser som minst 15 procent inom respektive yrkeskategori har tagit del av. För rektorerna och lärarna är det vanligast att ha deltagit i *Läsflyftet* och *Matematikflyftet*. För annan pedagogisk personal är det vanligt att ha deltagit i *Främja likabehandling*.

Tabell 2 Insatser som minst 15 procent av rektorerna deltagit/deltar i

Insats	Andel
Läsflyftet	54%
Matematikflyftet	47%
Rektorsprogrammet	40%
BRUK	25%
Leda digitalisering	25%
Bedömning och betygsättning, webbkurs	20%
Stöd för kartläggning av nyanlända elevers kunskaper	18%
Fortbildning för rektorer	16%
Läraryftet	15%

Tabell 3 Insatser som minst 15 procent av lärarna deltagit/deltar i

Insats	Andel
Läslýftet	56%
Matematiklyftet	32%
Bedömning och betygsättning, webbkurs	21%
Undervisning och lärande med digitala verktyg	16%
Lärarlyftet	15%

Tabell 4 Insatser som minst 15 procent av annan pedagogisk personal deltagit/deltar i

Insats	Andel
Främja likabehandling	30%
BRUK	27%
Läslýftet	26%
Undervisning och lärande med digitala verktyg	26%
Delaktighet och inflytande i undervisningen	19%
Hälsofrämjande skolutveckling	17%

I enkäten ställs även frågan om hur stor del av insatsen som den svarande hittills tagit del av. Närmare 90 procent har tagit del av hela eller delar av sin(a) skolutvecklingsinsats(er). Annan pedagogisk personal skiljer sig något från rektorer och lärare då de i högre utsträckning endast delvis tagit del av insatsen.

Närmare 40 procent av de som deltagit i en skolutvecklingsinsats efter 1 januari 2016 anger att 25 procent eller mindre av den totala tid de deltagit i organiserad kompetensutveckling utgjorts av en eller flera av Skolverkets insatser, som enkätundersökningen omfattar. För 20 procent utgör minst en av insatserna mer än 75 procent av sådan kompetensutveckling. Det är vanligare att lärare deltar i så stor utsträckning jämfört med rektorer och annan pedagogisk personal.

Uppfattningen om skolutvecklingsinsatserna och deltagandet

I detta avsnitt redovisas resultatet från enkät- och intervjuundersökningarna vad gäller uppfattningen om insatserna och deltagandet. I vissa fall är svarsunderlaget för litet när det gäller vissa insatser för att svaren på följdfrågorna ska kunna redovisas.¹⁰ Detta innebär att svarsunderlaget inte är tillräckligt stort för gruppen annan pedagogisk personal - därmed redovisas endast resultatet för rektorer och lärare i detta avsnitt. Redovisningen av resultatet utgår från tabellerna över de insatser som flest respondenter har deltagit i (tabell 2 och 3).

Initiativ till och beslut om deltagande

Oavsett yrkeskategori, skolform, skolstorlek eller kommungrupp är det vanligast förekommande att initiativ och beslut om deltagandet i en av Skolverkets skolutvecklingsinsatser kommer från rektor. Möjligheten för lärarna att vara delaktiga i

¹⁰ För att resultat från enkätundersökningen ska kunna redovisas krävs att minst 100 respondenter besvarat följdfrågorna. Ju fler svarande innebär bättre precision och i detta fall har precisionen varit alltför osäker för insatser som färre än 100 svarande tagit del av. Om de skattade andelarna redovisas på mer finfördelade nivåer blir konfidensintervallen alltför stora för att uttala sig om skattningen.

beslutet om deltagande tycks vara begränsat. Det är vanligare att lärare som själva tagit initiativet till att delta också upplever sig ha varit delaktiga i beslutet, än kollegor för vilka rektor har tagit initiativet.

I enkät- och intervjuundersökningarna ställdes frågan om vem som har tagit initiativ och beslutat om deltagande i insatserna. Enkätundersökningen visar att det är vanligast att rektorerna har tagit initiativ till lärares och annan pedagogisk personals deltagande i de olika insatserna, 41 procent anger detta. Därefter följer att man själv har tagit initiativet, omkring 30 procent. Att huvudman eller kollegor har tagit initiativ anger omkring 10 procent. Vad gäller rektorerna anger majoriteten, 67 procent, att de själva har tagit initiativ till att delta. Att huvudmannen tagit initiativ uppger 18 procent av rektorerna.

I intervjuundersökningen framkommer att rektorerna har ett självständigt ansvar för beslut om och genomförande av skolutvecklingsinsatser utifrån de behov som har identifierats i respektive skola. I de fall huvudmännen beslutar om deltagande i skolutvecklingsinsatser, gäller det deltagande i insatser som antingen initierats av huvudmannen eller har lyfts till huvudmannanivå av rektorerna och visar sig vara gemensamma för flera skolor. Här visar intervjuundersökningen på variation mellan kommunala och enskilda huvudmän.

De kommunala huvudmän som ingår i intervjuundersökningen beskriver att de i flera fall har beslutat att alla skolor ska delta i Skolverkets insatser som varit statsbidragsfinansierade och/eller löpt över ett helt läsår. Gemensamt för dessa insatser är att de har krävt omfattande planering från huvudmannanivå till skolnivå. Dessa huvudmän har också administrerat ansökningar och återrapporteringar om statsbidraget, och i flera fall utsett samordnare som administrerat och organiserat utbildningen av handledare. Ingen av de enskilda huvudmännen som ingår i intervjuundersökningen beskriver att det från huvudmannanivå fattas obligatoriska beslut om deltagande i Skolverkets skolutvecklingsinsatser. Hos dessa är behoven som identifieras på skolnivå styrande för beslut om deltagande. Vidare beskrivs att det kan vara mer eller mindre obligatoriskt att delta i utbildningsinsatser som huvudmannen själv har utvecklat.

Sett utifrån de olika yrkeskategorierna visar enkätundersökningen att drygt hälften, 55 procent, av lärarna och annan pedagogisk personal uppger att rektorerna i huvudsak fattat beslut om deras deltagande i insatserna. Omkring 30 procent har själva tagit beslut om sitt deltagande. När det gäller rektorerna är det vanligast att de själva tagit beslut om att delta i insatserna, vilket 72 procent uppger.

Möjligheten för lärarna att vara delaktiga i beslutet om deltagande tycks ha varit begränsat.¹¹ Bland de vanligaste insatserna att delta i är det endast *Läraryftet* som en majoritet, 68 procent, anser att de i mycket stor eller ganska stor utsträckning varit delaktiga i beslutet om deltagande. För övriga insatser, *Matematiklyftet*, *Undervisning och lärande med digitala verktyg*, *Bedömning och betygsättning* samt *Läshyftet*, uppger mellan 45 och 34 procent av lärarna att de varit delaktiga i beslutet om deltagande. Det

---

¹¹ Frågan ställs inte till dem som uppgett att de själva fattat beslutet om att delta i insatsen.

råder en motsatt bild bland rektorerna jämfört med lärarna. En majoritet av rektorerna anser att de i mycket stor eller ganska stor utsträckning varit delaktiga i beslutet om deltagande för insatserna *Läslyftet*, *Matematiklyftet* samt *Rektorsprogrammet*.

Som förväntat är det vanligare att lärare som själva tagit initiativet till att delta också upplever sig ha varit delaktiga i beslutet, än kollegor för vilka rektor har tagit initiativet.

Kartlagt behov av kompetensutveckling

Det är vanligt att deltagandet i Skolverkets skolutvecklingsinsatser utgår från ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Rektorerna uppger detta i störst utsträckning.

I enkät- och intervjuundersökningarna ställdes frågan om deltagandet i skolutvecklingsinsatserna baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Av intervjuundersökningen framgår att prioriteringen av skolutvecklingsinsatser vanligtvis utgår från lokala behov i skolorna. Såväl intervjuade rektorer som huvudmän identifierar behoven genom återkommande kvalitetsmätningar under läsåret. På huvudmannanivå analyseras dessa i syfte att identifiera utvecklingsbehov som är gemensamma för flera skolor. Detta gäller för både kommunala och enskilda huvudmän i intervjuundersökningen.

Enligt enkätundersökningen anser en majoritet av rektorerna, mellan 60 och 83 procent, att deras deltagande i mycket stor eller ganska stor utsträckning baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling, för de vanligaste insatserna att delta i (Tabell 2). Likaså anser en majoritet av lärarna att deras deltagande i mycket stor eller ganska stor utsträckning, i de vanligaste insatserna att delta i (Tabell 3), baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Över 60 procent anser detta för samtliga insatser utom för *Läslyftet* där andelen är något lägre, 52 procent.

Motivering till deltagande

Överlag är det något vanligare att rektorer i mycket stor eller ganska stor utsträckning anser att huvudmannen motiverat deras deltagande i insatsen än att lärare anser detsamma om rektorer.

I enkätundersökningen ställdes frågan i vilken utsträckning som huvudmannen (för rektorer) eller rektorn (för lärare och annan pedagogisk personal) har motiverat varför de ska delta i insatsen. Denna fråga besvaras endast om initiativet tagits av huvudman eller rektor. Observera att här redovisas inte resultat för samtliga insatser som respondenterna har deltagit i, se tabell 2 och 3, det beror på att färre än 100 av respektive yrkeskategori har besvarat följdfrågan för vissa av insatserna.

Närmare 80 procent av rektorerna inom *Rektorsprogrammet* anser att deras deltagande motiverats i mycket stor eller ganska stor utsträckning. Motsvarande andel för *Läslyftet* och *BRUK* är drygt 60 procent. Av lärarna anser drygt 60 procent i mycket stor eller ganska stor utsträckning att rektor har motiverat varför de ska delta i insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. För *Bedömning och betygssättning*, *Matematiklyftet* och *Läslyftet* är motsvarande andel drygt 50 procent.

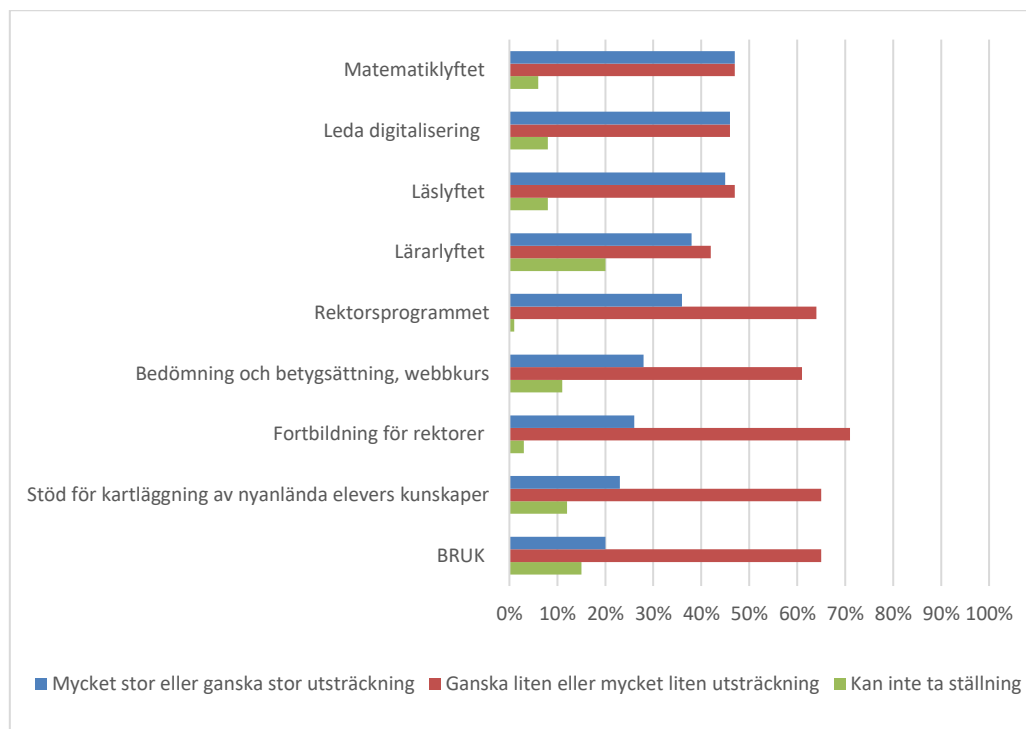
Organisatoriska förutsättningar (tid, resurser) för deltagande

De organisatoriska förutsättningarna från huvudmännen som rektorerna behöver för att delta i insatserna tycks saknas i stor utsträckning. Lärarna ger en något mer positiv bild av de förutsättningar som ges av rektorerna.

I enkät- och intervjuundersökningarna ställdes frågor kring organisatoriska förutsättningar för att kunna delta i skolutvecklingsinsatserna. Huvudmännen i intervjuundersökningen beskriver att de ansvarar för att ge förutsättningar för skolutveckling. Deras ansvar inkluderar bland annat att stödja rektorerna i att göra relevanta val. Av intervjuundersökningen framgår att rektorerna i flera fall ansvarar för att prioritera mellan insatser och skapa förutsättningar för deltagandet. Förutsättningar handlar främst om avsatt tid för deltagande. Rektorer i intervjuundersökningen påtalar vikten av schemalagd tid för genomförande av skolutvecklingsinsatser.

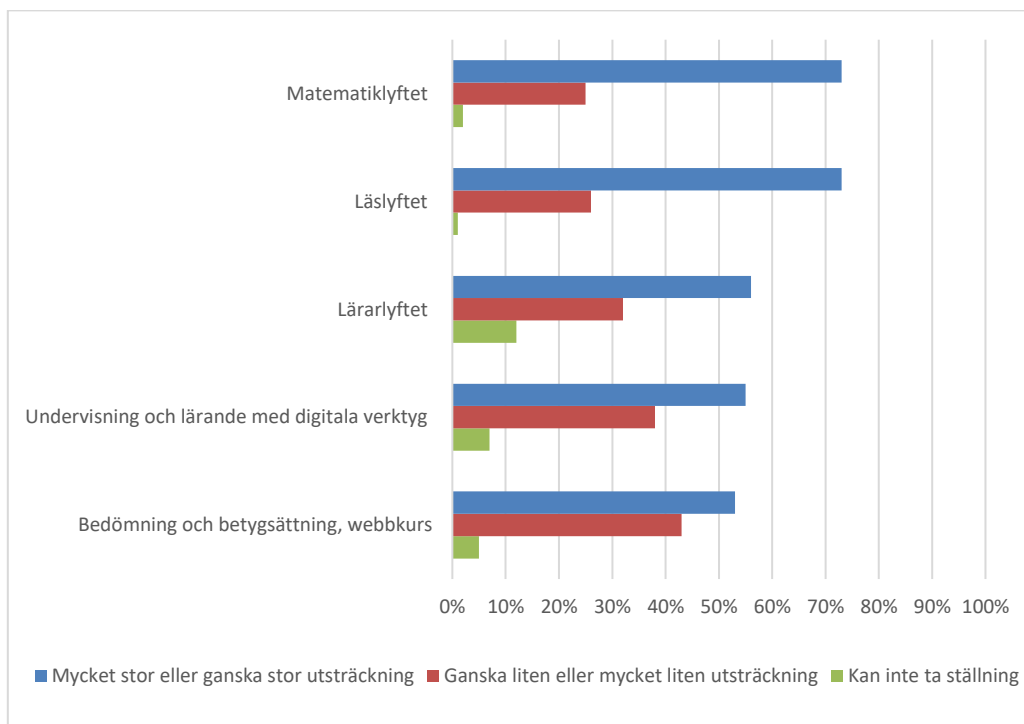
I enkätundersökningen ställdes frågan i vilken utsträckning de anser att huvudman/rektor har skapat organisatoriska förutsättningar under deras genomförande av insatsen. Förutsättningarna för rektorerna att delta tycks saknas i stor utsträckning. Som framgår av Figur 1 anger så många som mellan 61 och 71 procent av rektorerna att huvudmannen i ganska liten eller mycket liten utsträckning har skapat organisatoriska förutsättningar under deras genomförande av några av de vanligaste insatserna rektorerna deltar i.

Figur 1 I vilken utsträckning tycker du att huvudmannen har skapat organisatoriska förutsättningar (tid, resurser) under ditt genomförande av insatsen? Rektorerna.

Lärarna ger en något mer positiv bild av förutsättningarna, se Figur 2. Sett till de två största insatserna bland lärare, *Läslyftet* och *Matematiklyftet* uppger 73 procent av lärarna i mycket stor eller ganska stor utsträckning att rektor skapat organisatoriska förutsättningar för deras deltagande i dessa insatser.

Figur 2 I vilken utsträckning tycker du att rektor har skapat organisatoriska förutsättningar (tid, resurser) under ditt genomförande av insatsen? Lärare.

Insatsens bidrag till att utveckla undervisningen

För de vanligaste insatserna att delta i anser mer än hälften av lärarna att insatserna, i mycket stor eller ganska stor utsträckning, bidragit till att utveckla deras undervisning.

I enkätundersökningen har lärare och annan pedagogisk personal fått frågor kring insatsens bidrag när det gäller att utveckla undervisningen samt dess bidrag till att öka deras förmåga att anpassa undervisningen för elever med olika förutsättningar.¹² I vilken utsträckning respondenterna har deltagit i insatsen påverkar i vilken mån de har möjlighet att bedöma insatsens bidrag. För dessa frågor i enkäten har respondenterna därför haft möjlighet att ange att de inte kan ta ställning i frågan.

¹² Eftersom antalet respondenter i gruppen annan pedagogisk personal understiger 100 svarande redovisas enbart lärarnas svar i detta avsnitt.

Störst andel lärare anser i mycket stor eller ganska stor utsträckning att *Matematiklyftet* bidragit till att utveckla deras undervisning, 76 procent. För *Läshlyftet* är motsvarande andel 56 procent. För *Läshlyftet* finns det vissa skillnader när det gäller skolform. Grundskollärare anser i större utsträckning än gymnasielärare att insatsen bidragit till att utveckla undervisningen. Tittar vi närmare på grundskollärare framgår att nästan 80 procent av lärare inom årskurs 1-3 anser detta, jämfört med 54 respektive 42 procent av lärare inom årskurs 4-6 respektive 7-9.

För insatserna *Läshlyftet*, *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Bedömning och betygsättning* skiljer sig inte andelen lärare nämnvärt som i stor eller liten utsträckning anser att insatsen ökat förmågan att anpassa undervisningen för elever med olika förutsättningar. För *Läraryftet* och *Matematiklyftet* däremot anser en något större andel, 56 respektive 60 procent, att insatsen ökat denna förmåga i mycket stor eller ganska stor utsträckning.

Insatsens bidrag till ett ökat självförtroende och engagemang

I vilken utsträckning deltagandet i skolutvecklingsinsatserna har bidragit till ett ökat självförtroende i yrkesrollen och ökat engagemang för arbetet skiljer sig åt mellan de olika insatserna. *Rektorsprogrammet* och *Läraryftet* är de insatser som flest rektorer respektive lärare anger har bidragit till detta. Svarsmönstret är ungefär detsamma för ökat självförtroende i yrkesrollen och ökat engagemang för arbetet.

I enkätundersökningen ställdes frågan i vilken utsträckning som insatsen har bidragit till att öka självförtroendet i yrkesrollen och ökat engagemanget för arbetet. Nästan samtliga rektorer som deltagit i *Rektorsprogrammet*, 94 procent, anser i mycket stor eller ganska stor utsträckning att insatsen ökat deras självförtroende. En stor andel anser även att insatserna *Fortbildning för rektorer* och *Stöd för kartläggning av nyanlända elevers kunskaper* i stor utsträckning har bidragit till detta, 78 respektive 62 procent. Ungefär hälften av rektorerna anser samma sak när det kommer till insatsen *Bedömning och betygsättning*, *BRUK* samt *Matematiklyftet*. Svarsmönstret är ungefär detsamma för frågan om insatserna har bidragit till att öka deras engagemang för arbetet.

Sett till de vanligaste insatserna för lärarna att delta i är *Läraryftet* den insats som lärarna anser i mycket stor eller ganska stor utsträckning har bidragit till ett ökat självförtroende i yrkesrollen. Även *Matematiklyftet* upplevs i stor utsträckning bidra till ett ökat självförtroende. För övriga insatser skiljer sig inte svaren nämnvärt om man anser detta i stor eller liten utsträckning. Svarsmönstret är liknande för frågan om insatserna har bidragit till att öka deras engagemang för arbetet.

Insatsens bidrag till ökade lärdomar, insikter och kollegialt utbyte

En majoritet av rektorerna och lärarna anger i mycket stor eller ganska stor utsträckning att deltagandet i skolutvecklingsinsatserna har bidragit till ökade lärdomar och insikter. Likaså anger över hälften att de har diskuterat lärdomar och insikter från deltagandet i insatserna med sina kollegor.

I enkät- och intervjuundersökningarna ställdes frågan om i vilken utsträckning deltagandet i insatserna har bidragit till ökade lärdomar och insikter samt om de har diskuterat dessa med kollegor. I intervjuundersökningen ger rektorerna exempel på

positiva förändringar till följd av arbetet med skolutveckling. De har sett de tydligaste effekterna av insatser där arbetsformen är kollegialt lärande. Rektorer beskriver det som att dessa insatser gett märkbara förändringar på såväl enskilda lärares kompetens som på skolornas arbetssätt. Vad gäller avtryck på individnivå bedömer rektorerna att lärarna uppvisar ett ökat intresse för att diskutera och gemensamt planera undervisningen. På skolnivå noteras förändringar i form av att lärarna fortsätter att träffas i ämnes- eller arbetslag för reflektionsträffar och fortsatt kollegialt lärande. Rektorer tycker sig också se att personalen blivit mer öppen för att diskutera och ta lärdom från sina kollegor. Att deltagarna känner igen arbetssättet, kollegialt lärande, menar de underlättar genomförandet.

De intervjuade rektorerna nämner även att det är bra att vissa av insatserna har inkluderat utbildning av handledare. Det har förstärkt skolornas resurser för skolutveckling på så sätt att handledaren har kunnat avlasta rektor vid planering och genomförande av nya satsningar, exempelvis genom att få ett delansvar för skolutvecklingsarbetet. Handledarna har också bidragit till att utvecklingsarbetet har fortsatt efter att en skolutvecklingsinsats formellt har avslutats.

På frågan i enkäten om insatsen har bidragit till ökade lärdomar och insikter anger 60 procent eller fler av lärarna det för de vanligaste insatserna att delta i. Andelen är störst för *Matematiklyftet*, 76 procent. När det gäller rektorer är svarsmönstret ännu tydligare än för lärare. För fyra av åtta insatser är andelarna som anser att deltagandet bidragit till ökade lärdomar och insikter över 70 procent, för *Rektorsprogrammet* över 90 procent.

Fler än hälften av lärarna anger i mycket stor eller ganska stor utsträckning att de har diskuterat lärdomar och insikter från deltagandet i insatserna med sina kollegor. Framförallt deltagare i *Matematiklyftet* och *Läslyftet* är av den åsikten, 84 respektive 76 procent.

För motsvarande fråga för rektorerna känns mönstret igen från lärarna, även om *Rektorsprogrammet* likt tidigare sticker ut med högst andel rektorer som i stor utsträckning diskuterat lärdomar och insikter från insatsen med kollegor.

Framtida deltagande

Av Skolverkets skolutvecklingsinsatser känner flest till att de framöver kommer att delta i insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. Av de som känner till att de kommer delta i någon av Skolverkets insatser framöver, känner ungefär hälften av dessa även till att de kommer att delta i en annan utbildningsaktörs insats.

I enkätundersökningen ställdes frågan om vilka insatser respondenterna känner till att de ska delta i framöver både vad gäller Skolverkets skolutvecklingsinsatser och andra utbildningsaktörers insatser. Närmare 40 procent känner till att de kommer delta i organiserad kompetensutveckling som anordnas av en annan aktör än Skolverket. Av dessa anger drygt 30 procent att de även kommer att delta i minst en av Skolverkets 33 insatser.

Det är vanligare att rektorer, cirka 50 procent, känner till att de ska delta i en annan aktörs insatser, jämfört med lärare och annan pedagogisk personal, 38 respektive 33

procent. Det är också vanligare bland enskilda huvudmän jämfört med kommunala, 47 respektive 36 procent.

Närmare 20 procent känner till att de ska delta i en eller flera av Skolverkets skolutvecklingsinsatser som var aktuella inom de nationella skolutvecklingsprogrammen vid undersökningstillfället. Sett till yrkesgrupp anger 43 procent av rektorerna detta. Motsvarande andel för lärarna och annan pedagogisk personal är 18 respektive 11 procent.

I Tabell 5 framgår de skolutvecklingsinsatser som minst 4 procent av totala antalet respondenter, oavsett yrkeskategori, uppgivit att de kommer att delta i framöver. Av tabellen framgår att den insats som flest känner till att de kommer att delta i är *Undervisning och lärande med digitala verktyg*, 30 procent. Dessutom uppger sig omkring 15 procent känna till att de ska delta i *Bedömning och betygsättning* respektive *Läslyftet*.

Sett till de olika yrkeskategorierna är *Undervisning och lärande med digitala verktyg* den insats flest lärare känner till att de ska delta i, 31 procent. Även en stor andel av rektorerna, 27 procent, uppger sig känna till att de ska delta i denna insats. Dock känner fler rektorer, 40 procent, till att de kommer att delta i insatsen *Leda digitalisering*.

Tabell 5 Skolutvecklingsinsatser som minst 4 procent av totala antalet respondenter, oavsett yrkeskategori, uppgivit att de kommer att delta i framöver. Insatserna rangordnas efter andel svar.

Skolutvecklingsinsats	Andel
Undervisning och lärande med digitala verktyg	30 %
Bedömning och betygsättning, webbkurs	16 %
Läslyftet	15 %
Leda digitalisering	8 %
Läraryftet	8 %
Specialpedagogik för lärande	7 %
Kolla källan	5 %
Stöd för kartläggning av nyanlända elevers kunskaper	5 %
Hälsofrämjande skolutveckling	5 %
Stöd för bedömning i SV/SVA	5 %
Utveckla undervisningen för nyanlända elever	5 %
Rektorsprogrammet	5 %
Delaktighet och inflytande i undervisningen	4 %
Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS)	4 %
Främja likabehandling	4 %

Utvärdering av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering

Utvärderingen av kompetensutvecklingsinsatserna inom programmet Digitalisering omfattar två av insatserna inom det nationella skolutvecklingsprogrammet Digitalisering, *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Leda digitalisering*.

I denna del presenteras resultatet från undersökningarna för respektive insats, *Undervisning och lärande med digitala verktyg* och *Leda digitalisering*. För mer information om undersökningarnas genomförande, se avsnittet Om undersökningarna.

Undervisning och lärande med digitala verktyg

Här presenteras resultatet från enkät- och intervjuundersökningarna om insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. Insatsen syftar till att stödja lärare och annan pedagogisk personal i kompetensutveckling genom kollegialt lärande, med stöd av en handledare och med material från Skolverkets Lärportal. Målgruppen för insatsen är lärare i grund- och gymnasieskola samt skolbibliotekarier. Insatsen består av fyra moduler: *Leda och lära i tekniktäta klassrum*, *Kritisk användning av nätet*, *Säker användning av nätet* och *Digitalt berättande*.

När resultatet från enkätundersökningen presenteras så hänvisas det till enkätundersökningen. När resultat från intervjuerna i fallstudierna presenteras så hänvisas det till intervjuundersökningen.

Kännedom och deltagande i insatsen

I enkätundersökningen ställdes frågan om respondenterna kände till insatsen *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. Enkätsvaren visar att 60 procent av rektorerna känner till insatsen. Motsvarande andel bland lärare och annan pedagogisk personal är något lägre, omkring 50 procent. I vilken utsträckning de olika yrkeskategorierna har deltagit i insatsen varierar. Annan pedagogisk personal har deltagit i störst utsträckning, 26 procent, medan omkring 15 procent av rektorerna och lärarna har deltagit i insatsen. Av de lärare som deltagit i insatsen på initiativ av rektorn anger 61 procent i mycket stor eller ganska stor utsträckning att rektorn har motiverat varför de ska delta i insatsen.

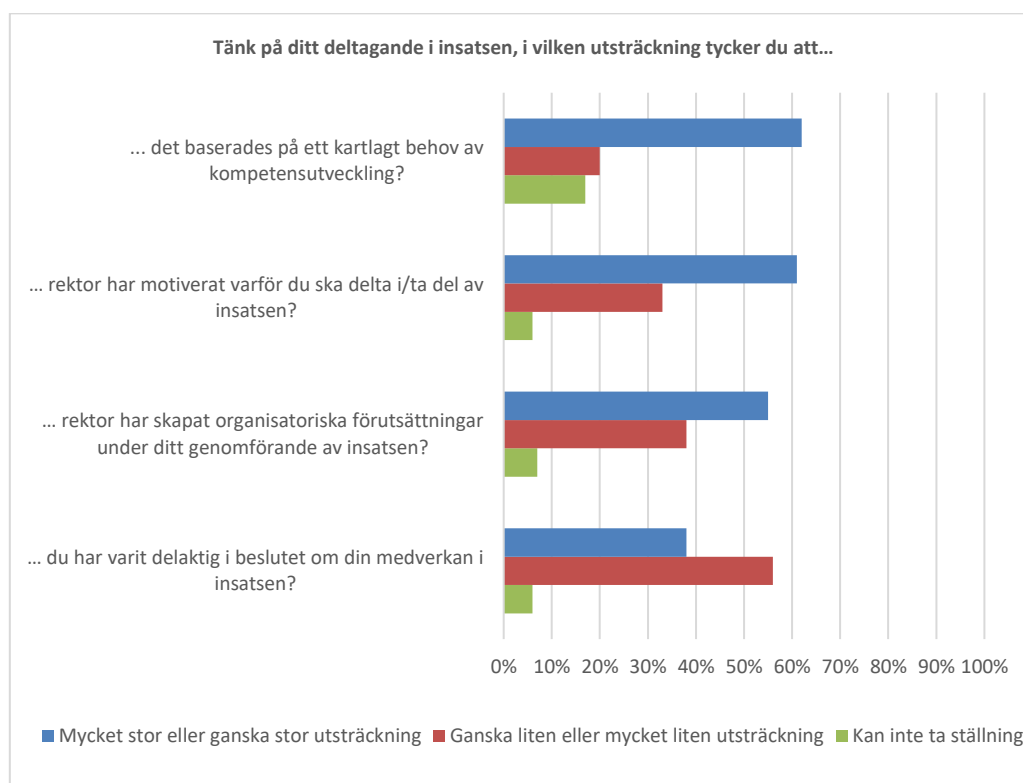
I enkätundersökningen ställdes även frågan om vilka av Skolverkets insatser inom de nationella skolutvecklingsprogrammen de känner till att de ska delta i framöver. Den insats som flest känner till är *Undervisning och lärande med digitala verktyg*. Omkring 30 procent av rektorer och lärare uppger att de känner till att de kommer att delta i insatsen framöver.

Uppfattningen om insatsen och deltagandet

I detta avsnitt redovisas resultatet från enkät- och intervjuundersökningarna vad gäller uppfattningen om insatsen och deltagandet. För att resultaten från enkätundersökningen ska kunna redovisas krävs att minst 100 respondenter besvarat

följdfrågorna.¹³ Detta innebär att svarsunderlaget inte är tillräckligt stort för gruppen annan pedagogisk personal och rektorer. Därmed redovisas endast resultatet för lärare i detta avsnitt. I Figur 3 framgår deltagarnas uppfattning om förutsättningar och delaktighet.

Figur 3 Enkätfrågor om deltagarnas uppfattning om förutsättningar och delaktighet. Lärare.

I intervjuundersökningen framkommer att digitalisering ofta är ett utpekat område från huvudmannen, exempelvis genom digitaliseringsplaner som omfattar både införandet av digitala verktyg och utbildning av annan pedagogisk personal.

I enkäten ställdes frågan om i vilken utsträckning deltagandet i insatsen baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Drygt 60 procent av lärarna anger detta i stor utsträckning, vilket framgår i Figur 3.

I intervjuundersökningen beskriver lärare och annan pedagogisk personal att tids-horisonten mellan det att modulerna blivit tillgängliga och när läroplansförändringar börjar gälla som mycket kort. Att Skolverkets moduler kom först i slutet på 2016 och kompletterades under våren 2017 upplevs ha försämrat skolornas

¹³ Ju fler svarande innebär bättre precision och i detta fall har precisionen varit alltför osäker för insatser som färre än 100 svarande tagit del av. Om de skattade andelarna redovisas på mer finfördelade nivåer blir konfidensintervallen alltför stora för att uttala sig om skattningen.

förutsättningar att göra anpassningar utifrån läroplansförändringarna som träder i kraft 1 juli 2018.

Som framgår av Figur 3 svarar drygt hälften av lärarna att de i stor utsträckning tycker att rektorn har skapat organisatoriska förutsättning (tid och resurser) för genomförande av insatsen. Närmare 40 procent uppger däremot att de i liten utsträckning fått organisatoriska förutsättningar.

Detta återspeglas även i intervjuundersökningen. Lärarna och annan pedagogisk personal beskriver att rektorerna har varit aktiva inledningsvis, exempelvis genom att planera genomförandet och utse handledare. Därefter, under själva genomförandet, tycks lärarna och annan pedagogisk personal inte ha fått de tidsmässiga förutsättningar från rektorn som krävs för att delta i insatsen. Genomförandet har istället varit beroende av en person, exempelvis förstelärare eller IKT-pedagog, som har i uppdrag att särskilt bedriva utvecklingsarbete eller som har ett särskilt intresse för digitaliseringsfrågan. Det har därför uppstått svårigheter i att genomföra modulernas delar på det sätt som Skolverket rekommenderar i Lärportalen.

Insatsens relevans och kvalitet

Av intervjuundersökningen framgår att deltagarna upplever att modulerna som helhet har en hög relevans för att utveckla lärares och annan pedagogisk personals generella digitala kompetens. Handledarfunktionen tycks vara ett viktigt inslag i genomförandet av modulerna. Träffarna har letts av en förstelärare, IKT-pedagog eller biträdande rektor som har haft rollen som handledare. Dessa handledare har då erhållit en handledarutbildning genom deltagande i en tidigare insats från Skolverket.

Likaså upplevs formen för modulgenomförandet som baseras på kollegialt lärande varit uppskattad, framförallt för att lärare och annan pedagogisk personal känner igen arbetssättet från insatser de tidigare deltagit i från Skolverket. Det som särskilt framhålls som positivt är att startsträckan för att komma igång med modulerna har varit kortare än om arbetssättet hade varit nytt. Vidare har igenkänningen bidragit till en känsla av minskad stress och oro över att inte veta vad som förväntas av deltagarna i respektive modul. I studien har det framkommit att det är fortsatt viktigt att insatserna följs av en viss flexibilitet, så att skolor kan ta del av de moduler och de delar som bedöms vara relevanta för dem.

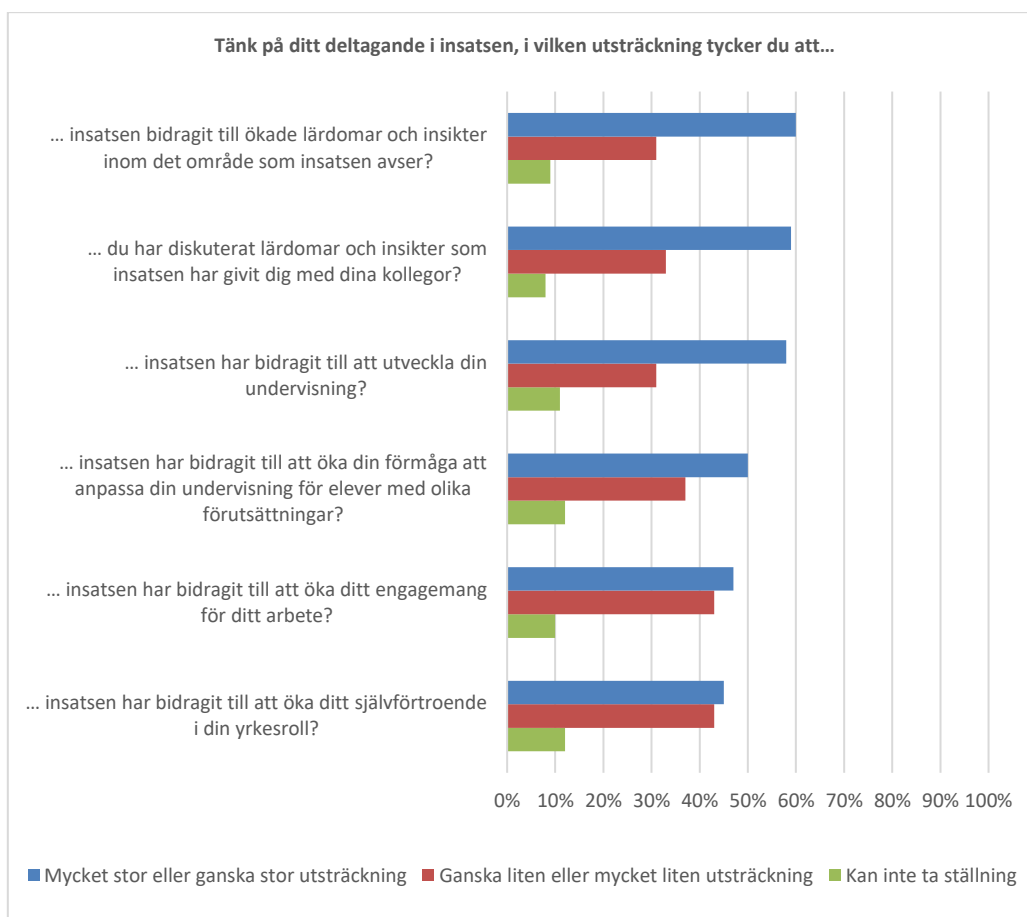
Vissa utvecklingsmöjligheter har framkommit i intervjuundersökningen. Detta rör innehåll i modulerna, *Leda och lära i tekniktäta klassrum* samt *Kritisk användning av nätet*. Här handlar det bland annat om att den första delen i *Leda och lära i tekniktäta klassrum* upplevs som teoretisk och svår att ta till sig. Den upplevs även fokusera på problem snarare än möjligheter med digitala verktyg. Vad gäller den andra modulen, *Kritisk användning av nätet*, upplevs materialet i modulen vara svårt att använda i undervisningen, särskilt bland de yngre skolbarnen. Lärare och skolbibliotekarier som genomfört denna modul har därutöver efterfrågat material om upphovsrätt till bland annat bilder på nätet.

Insatsens bidrag till att utveckla undervisningen

Detta avsnitt redovisar resultat från enkät- och intervjuundersökningarna vad gäller uppfattningen om insatsens bidrag. I Figur 4 redovisas lärares svar på ett antal enkätfrågor om detta. Att insatsen i stor utsträckning bidragit till ökade lärdomar och insikter, uppger 60 procent av lärarna. En lika stor andel svarar att de i stor utsträckning har diskuterat lärdomar och insikter med sina kollegor. Av figuren framgår även att omkring 60 procent upplever att insatsen har bidragit till att utveckla deras undervisning i stor utsträckning. Omkring 30 procent har däremot motsatt uppfattning.

Figuren visar också att hälften av lärarna, i stor utsträckning, anser att insatsen har bidragit till att öka deras förmåga att anpassa undervisningen för elever med olika förutsättningar. På samma fråga svarar 37 procent i liten utsträckning. I enkäten ställdes även frågor om insatsen har bidragit till att öka självförtroendet i yrkesrollen samt bidragit till att öka engagemanget för arbetet. Här skiljer sig inte svaren nämnvärt om de anser detta i stor eller liten utsträckning.

Figur 4 Enkätfrågor om deltagarnas uppfattning om insatsens bidrag. Lärare.

I intervjuundersökningen lyfter lärare och annan pedagogisk personal fram att de saknar en plan för hur de fortsatt ska utveckla sin digitala kompetens och kunskap i att använda digitala verktyg i undervisningen. Inte i någon av de fem fallstudierna finns beslut om hur arbetet med att utveckla deras digitala kompetens ska bedrivas fortsättningsvis. De intervjuade uttrycker ett behov av att förvalta och vidareutveckla den kompetens som de erhållit genom insatsen samt att fortsatt få delta i kompetensutvecklingsinsatser inom digitalisering.

Behov framöver

I intervjuundersökningen uttrycker deltagarna ett behov av att tydligt få veta vilken kunskap och förmåga att använda digitala verktyg som förväntas av lärarna i och med läroplansförändringarna. Deltagarna beskriver att de idag har svårt att uppskatta sin egen förmåga i relation till vad läroplansförändringarna ställer krav på. Även om lärare och annan pedagogisk personal deltagit i insatsen upplever de att det är svårt att veta hur användbara de nya kunskaperna är i relation till läroplansförändringarna som träder i kraft 1 juli 2018. På samma vis uttrycks en osäkerhet över vilken kunskapsnivå som krävs i exempelvis programmering.

Det uttrycks också ett behov av att anpassa befintligt material och utveckla material till elever i lägre åldrar, framförallt till elever i förskoleklass och på fritidshem. Behov av att barnperspektivet blir mer framträdande och att materialet därmed blir mer relevant för dessa elever lyfts också fram.

I intervjuundersökningen framkommer även vikten av att insatserna är flexibla så att skolor kan ta del av de moduler och delar som bedöms som mest relevanta för dem. Det är därför mycket uppskattat att det finns en tydlig beskrivning i Lärportalen av respektive modul. Lärarna och annan pedagogisk personal efterfrågar även att Skolverket tar fram en lathund om bland annat de digitala verktyg som prövats i genomförandet av modulerna. Syftet är att deltagarna ska få ett förenklat underlag att använda när deltagandet i insatsen avslutats.

Leda digitalisering

I denna del presenteras resultatet från enkätundersökningen avseende insatsen *Leda digitalisering*. Insatsen består av sex delar och varje del består av fyra moment. Insatsen finns sedan våren 2017 tillgänglig på Skolverkets Lärportal. *Leda digitalisering* är ett processtöd för skolledare och huvudmän för att inventera den egna verksamheten samtidigt som det ger ökad kunskap om digitaliseringens möjligheter på organisationsnivå. Syftet med processtödet är att inventera den egna organisationens styrkor och utvecklingsområden för att slutligen landa i en genomarbetad och förankrad utvecklingsplan på skol- och/eller huvudmannanivå.

Kännedom och deltagande i insatsen

I enkätundersökningen ställdes frågan om respondenterna kände till insatsen *Leda digitalisering*. Enkätundersökningen visar att 58 procent av rektorerna känner till insatsen, motsvarande siffra bland lärare och annan pedagogisk personal uppgår till omkring 5 procent. Att insatsen riktar sig till rektorer avspeglar sig även i enkätsvaren som handlar om deltagandet i insatsen. Det är framförallt rektorerna som har deltagit i insatsen, 25 procent. Enkätundersökningen visar dessutom att 2 procent av lärarna och annan pedagogisk personal har deltagit.

I enkätundersökningen ställdes även frågan om vilka av Skolverkets insatser inom de nationella skolutvecklingsprogrammen som respondenterna känner till att de ska delta i framöver. Av rektorerna anger 40 procent att de känner till att de ska delta i denna insats framöver. Dessutom svarar 6 procent av lärarna att de ska delta.

Uppfattningen om insatsen och deltagandet

I detta avsnitt redovisas resultatet från enkätundersökningen vad gäller uppfattningen om insatsen och deltagandet. För att resultaten från enkätundersökningen ska kunna redovisas krävs att minst 100 respondenter besvarat följdfrågorna.¹⁴ Detta innebär att svarsunderlaget inte är tillräckligt stort för grupperna lärare och annan pedagogisk personal. Därmed redovisas endast resultatet för rektorer i detta avsnitt. I Figur 5 redovisas rektorernas svar på ett antal enkätfrågor om detta.

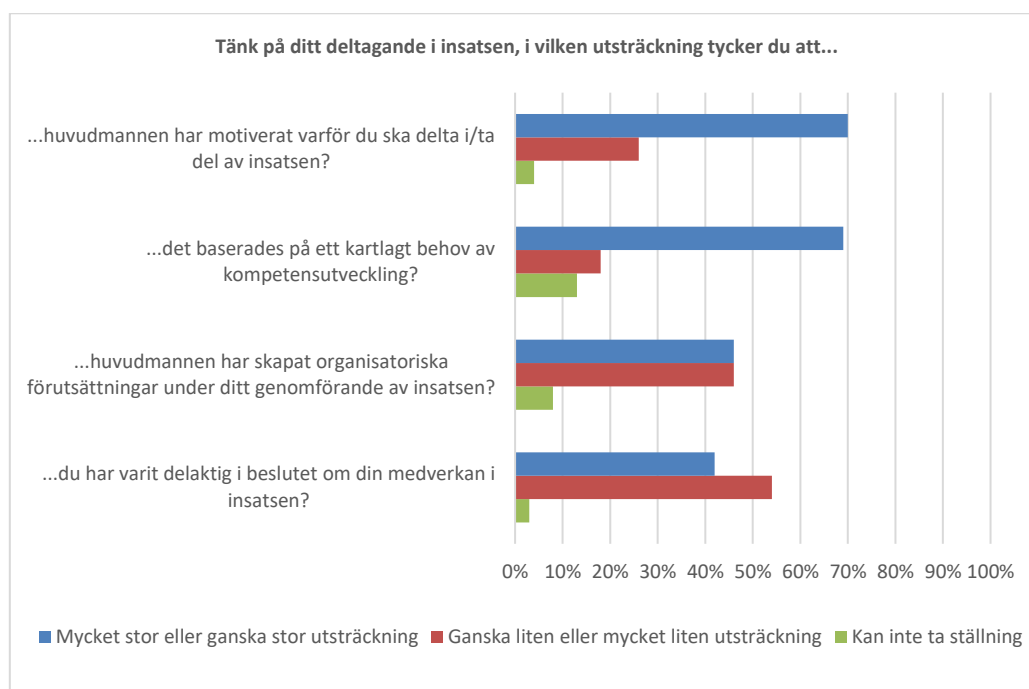
I enkäten ställdes frågan om i vilken utsträckning deltagandet i insatsen baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. I Figur 5 framkommer att närmare 70 procent av rektorerna i stor utsträckning anger att deltagandet i insatsen baserades på ett kartlagt behov av kompetensutveckling. Närmare 15 procent anger att deltagandet i insatsen baserades i liten utsträckning på ett kartlagt behov och nästan lika stor andel kan inte ta ställning i frågan.

Figuren visar även att en majoritet, 70 procent av rektorerna, uppger i stor utsträckning att huvudmannen, i de fall huvudmannen tagit beslut om deltagande, har motiverat varför de ska delta i insatsen.

---

¹⁴ Ju fler svarande innebär bättre precision och i detta fall har precisionen varit alltför osäker för insatser som färre än 100 svarande tagit del av. Om de skattade andelarna redovisas på mer finfördelade nivåer blir konfidensintervallen alltför stora för att uttala sig om skattningen.

Figur 5 Enkätfrågor om deltagarnas uppfattning om förutsättningar och delaktighet. Rektorer.

I enkätundersökningen ställdes frågan om i vilken utsträckning som huvudmannen har skapat organisatoriska förutsättningar för genomförande av insatsen. Figur 5 visar att 46 procent av rektorerna anger att de i stor utsträckning tycker att huvudmannen har skapat organisatoriska förutsättningar för genomförande av insatsen. Lika stor andel uppger däremot att de i liten utsträckning givits de förutsättningar som krävs för att genomföra insatsen.

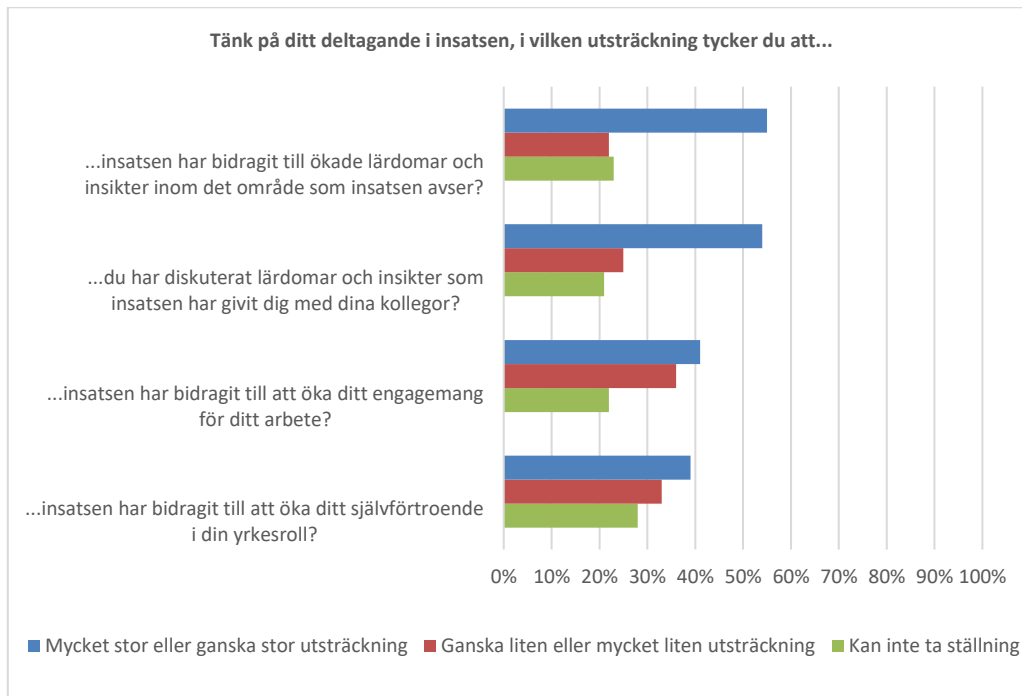
Insatsens bidrag

Detta avsnitt redovisar resultat från enkät- och intervjuundersökningarna vad gäller uppfattningen om insatsens bidrag. I Figur 6 redovisas rektorernas svar på ett antal enkätfrågor om detta.

Figuren visar att drygt hälften av rektorerna i stor utsträckning anser att insatsen har bidragit till ökade lärdomar och insikter inom det område som insatsen avser. Lika stor andel uppger att de har diskuterat lärdomar och insikter som insatsen har givit dem med sina kollegor. Omkring 20 procent uppger att insatsen i liten utsträckning har bidragit till ökade lärdomar och insikter samt att de har diskuterat lärdomar och insikter med sina kollegor. I enkäten ställdes även frågor om insatsen har bidragit till att öka självförtroendet i yrkesrollen samt bidragit till att öka engagemanget för arbetet. Här skiljer sig inte svaren nämnvärt om man anser detta i stor respektive i liten utsträckning, se Figur 6. Omkring 20 procent svarar att de inte kan ta ställning till frågor om insatsens bidrag. Detta kan förklaras av att insatsen endast har funnits tillgänglig sedan våren 2017.

Figur 6 Enkätfrågor om deltagarnas uppfattning om insatsens bidrag. Rektorer.

Bilagor

Bilaga 1 Resultatrapport_SCB

Separat dokument

Bilaga 2 Kalibreringsrapport_SCB

Separat dokument

Bilaga 3 Enkätfrågor rektorer_SCB

Separat dokument

Bilaga 4 Enkätfrågor lärare_annan personal_SCB

Separat dokument

Bilaga 5 En studie om de nationella skolutvecklingsprogrammen_Ramböll

Separat dokument

Bilaga 6 En studie om insatsen Undervisning och lärande med digitala verktyg_Ramböll

Separat dokument